

Avstämningsmöte mellan SSM och SKB avseende klargörande av vissa av SSM:s preliminära granskningsresultat

Tid och plats:
2015-09-21, SSM

Deltagande:

SKB

Helene Åhsberg
Allan Hedin
Kristina Skagius
Johan Andersson

SSM

Michael Egan
Lena Sonnerfelt
Ernesto Fumero
Bengt Hedberg
Lars Hildingsson (del av tiden)

Syfte

Vid projektavstämningsmötet den 24 augusti 2015 uttryckte SKB en önskan om att ha ett avstämningsmöte för att säkerställa att de synpunkter SSM framför i de preliminära granskningsrapporterna som publicerades den 24 juni tolkas på avsett sätt. Detta eftersom några av SSM:s bedömningar kan ha inverkan på SKB:s framtida planering.

SSM:s grundinställning som myndighet är att vara en sökande behjälplig med att få sin ansökan så komplett att den kan granskas och SSM bör därför bistå SKB att förstå vad som skrivs i publicerade dokument. Samtidigt har SSM betonat att det vore olämpligt att kommentera eller diskutera innehållet av myndighetens preliminära bedömningar.

Den 18 september 2015 skickade SKB en frågelista samt bekräftelse att det inte var några frågor i sak som ska tas upp. Dessa frågeställningar gav i sin tur struktur till mötesagendan.

Agenda

- Introduktion
- Fråga avseende rapporten om Uppförande och drift av anläggningen för slutförvaring av kärnbränsle
- Frågor avseende rapporten om Slutförvarets initialtillstånd och genomförbarhet för uppförande och drift med avseende på långsiktig strålsäkerhet
- Allmänt om den fortsatta processen

Introduktion

SSM klargjorde att underlagsrapporterna till myndighetens planerade yttrande i sak till mark- och miljödomstolen 2016 ska bli fullständiga och fastställda granskningsrapporter. Men eftersom detta yttrande görs i samband med SSM:s oberoende roll som remissinstans i domstolens process kommer myndigheten vid denna tidpunkt inte fullt ut att ha bearbetat alla synpunkter från sina egna remissinstanser (dvs. enligt förfarandet i samband med SSM:s beredning av ett regeringsbeslut i KTL-ärenden). Det är möjligt att vissa uppdateringar kommer att ske före myndighetens slutliga yttrande till regeringen, antingen på grund av remissinstansernas synpunkter eller som resultat av huvudförhandlingarna under domstolens prövning. Inga stora förändringar i SSM:s ställningstagande förväntas dock.

Fråga avseende strålsäkerhet under uppförande och drift

1. SKB fråga: *I avsnitt 6.1.3 står ”rekommenderar SSM att SKB redan nu presenterar en organisation för kärnämneskontroll”. Vad innebär redan nu?*

SSM:s rekommendation återspeglar erfarenhet från myndighetens samarbete med IAEA och Euratom där det har konstaterats att det hos SKB bör finnas en helhetsbild över kärnämneskontroll från mottagning vid Clab fram till förslutning av slutförvaret. Tanken bakom rekommendationen är därför att betona vikten av att kärnämneskontroll ska ses som ett sammanhängande system och inte bara inom ramen för enskilda anläggningar. Det finns dock inget legalt krav på en sådan heltäckande organisation vid tillståndsprövning.

Frågor avseende slutförvarets initialtillstånd med avseende på långsiktig säkerhet

2. *På sidorna 32 och 33 i dokumentet 13-3523 om initialtillståndet finns referensen ”(SSM2015:XX under publicering)” som handlar om modellering av inflöden till deponeringshål. SKB undrar om detta ska vara ”SSM Technical note 2014:05”, som också finns i referenslistan till dokumentet 13-3523, eller om ytterligare en Technical Note om detta är att vänta.*

SSM bekräftar att referensen hänvisar till ett nytt dokument som har publicerats efter offentliggörandet av de preliminära resultaten (Geier, Assessment of flow-related transport parameters used in the SR-Site safety case, SSM Technical note 2015:40).

3. *I avsnitt 3.1.6.2 sid 143 anger SSM att ”SKB (bör) ta fram ett underlag som visar att slopade krav inte leder till att den integrerade och konnekterade effektiva hydrauliska konduktiviteten för återfyllnaden i tunnlarna, ramp och schakt överstiger 10^{-8} m/s”. SKB vill här framföra att påståendet kan bygga på en missuppfattning. Kraven är inte "slopade" - men mindre specifika eftersom genomsläppligheten hos en eventuell EDZ bidrar till den förslutna tunnelns effektiva integrerade hydrauliska konduktivitet. (Underlag för att visa att det samlade kravet på 10^{-8} m/s är tillräckligt kommer naturligtvis att redovisas i samband med att konstruktionsförutsättningarna revideras).*

SSM medger att användning av ordet ”slopade” i detta fall var olyckligt. Tanken bakom det som skrevs är frågan varför det inte finns samma krav för andra tunnlarna än deponeringstunnlar, såsom ramp och centralområden.

4. *I avsnitt 3.2.4.2, sid 53 konstateras att SSM genomfört oberoende beräkningar av skjuvrörelser orsakade av pre- och post-glaciala jordskalv med hänvisning till SSM Technical note 2014:59 och därvid noterat vissa skillnader jämfört med SKB:s analyser. Det är tänkbart att dessa frågor kommer att belysas vid det seminarium Posiva anordnar*

för STUK 15-16 oktober. Om SSM:s bedömningar kvarstår efter detta möte kan det tänkas att SKB vill ha ett möte med SSM för att bättre förstå grunden för SSM:s bedömning.

Bedömningar i den publicerade preliminära rapporten utgör endast en del av myndighetens granskning av denna fråga. Huvuddelen av SSM:s bedömningar angående risker i samband med jordskalv kommer i andra, ännu ej publicerade, kapitel i granskningsrapporten. Det vore olämpligt att ta en diskussion om specifika sakfrågor innan myndigheten formellt har yttrat sig över sina sammanvägda bedömningar.

SSM:s bedömningar gjordes efter input av konsulter. Konsulternas analyser redovisas i motsvarande Technical notes. Flera av myndighetens konsulter kommer att delta i Posiva/STUK seminariet i oktober.

5. I kapitel 3.4.2 refereras det till SKBdoc 1436245, v 0.1. Det är olyckligt att en Power Point presentation lämnats i en 0.1 version, SKB skulle gärna ersätta denna version med en godkändversion 1.0. Är det möjligt att lämna in en ny (men identisk) version?

SSM mottar gärna den godkända versionen och uppdaterar referensen. Om myndigheten upptäcker att formellt godkända dokument saknas i ytterligare fall finns möjligheten att be SKB om en ny version.

Som hjälp med att få ihop en omfattande referenslista skulle SSM uppskatta om SKB har möjlighet att tillhandahålla en sammanställning av dessa publiceringar (främst kompletteringar, men även presentationer m.m.) som endast har SKB dokument ID som formell referens. SKB kommer att bemöda sig att göra detta.

6. I t ex 3.4.2.2 nämns att SSM ännu inte kunnat ta ställning. Vad återstår för att SSM ska kunna ta ställning? Är det internt arbete hos SSM eller behövs input från SKB?

Att det ibland skrivs i dessa preliminära resultat (dvs. angående slutförvarets initialtillstånd) att myndigheten inte kunnat ta ställning i vissa frågor är en konsekvens av att det inte alltid var möjligt vid just denna tidpunkt att ta hänsyn till en sammanvägd bedömning av deras säkerhetsbetydelse. Om SSM har behov av ytterligare information från SKB för att komma fram till en sådan bedömning kommer myndigheten att återkomma med en formell begäran.

7. 3.4.3 OFP - SKB behöver ta fram komplettande angreppssätt för att hantera defekter i dess positioner. När bör sådan information finnas?

Detta är ett exempel på en rad frågor där SSM har bedömt att ytterligare utvecklingsinsatser behövs. Där SSM bedömer att sådant arbete behövs för att göra en helhetsbedömning vid beredning av ett beslut om tillstånd återkommer myndigheten med formella kompletteringsbegäranden. Alternativt kommer framtida utveckling behöva göras inom ramen för eventuell fortsatt stegvis prövning.

SSM har inte ännu tagit fram en detaljerad bild av precis när sådana ytterligare utvecklingsinsatser skulle behöva vara klara. Men där SKB i underlaget till ansökan har meddelat att en viss utveckling planeras för att bidra till (t.ex.) en framtida PSAR, och SSM har inte ifrågasatt detta antagande i sin bedömning, är det rimligt att tolka detta som acceptans av SKB:s tidsplan.

8. När kommer PM om kontroll och provning som aviseras i 3.4.3?

Det planeras att detta PM ska vara klart under hösten. SSM åtar sig att meddela SKB när en fastställd version är diarieförd.

8. I avsnitt 3.5.4.2 sid 125 anger SSM att "SKB:s val av enaxlig pressningsteknik som referensmetod istället för isostatisk pressningsteknik är välgrundad. Den isostatiska pressningstekniken har två stora nackdelar, den stora tidsåtgången vid tillverkning samt att de tillverkade blocken eller ringarna kan ha betydande avvikelser från de specificerade geometriska formerna (SKB TR-95-19, sid. 5)." SKB vill här framföra att SKB inte slutgiltigt valt metod för pressningsteknik, utan att ett sådant val kommer att göras 2016 baserat på den vidareutveckling av den enaxliga pressningstekniken som SKB låtit göra och den vidareutveckling av den isostatiska metoden som Posiva låtit göra.

SSM vill klargöra att en bedömning att ett tekniskt val (som ingår i slutförvarets referensutformning) är "välgrundad" är inte samma sak som att bedöma att det är fullständigt optimerad. Om SKB efter ett eventuellt beslut om tillstånd vill ändra tekniken inom ramen för det som har beviljats skulle SSM förvänta sig en lika välgrundad motivering för det alternativa valet.

Allmänt om den fortsatta processen

9. Hur tänker sig SSM den fortsatta processen mot kommande PSAR och SAR?

SSM har för avsikt att ge SKB tillfälle att bemöta remissinstansernas synpunkter till myndigheten i samband med KTL-ansökningarna under 2016. Enligt den nuvarande tidplanen ska dessa ha inkommit till myndigheten senast den 31 januari.

SSM:s tillståndsberedning är inte klar förrän myndigheten har yttrat sig till regeringen i samband med KTL-ansökningarna. Enligt tidplan ska yttrandet samordnas med den förväntade bedömningen från mark- och miljödomstolen våren 2017 i frågan om tillåtlighet enligt miljöbalken.

Samtidigt arbetar SSM under kommande år med en omfattande uppdatering av de nuvarande föreskrifterna för båda kärnkraftverk och övriga kärntechniska anläggningar.

En process har initierats utanför den pågående tillståndsprovningen för att börja överväga det som skulle behövas för att bemöta myndighetens krav vid framtida stegvis provning efter ett eventuellt tillstånd från regeringen. Bengt Hedberg och Kristina Skagius är huvudrepresentanter för SSM respektive SKB i denna process. Det finns dock ingen möjlighet att ta en dialog om sakfrågor innan myndigheten har slutfört sina rekommendationer till regeringen. Det förväntas därför att frågor avseende kravtolkning och motsvarande säkerhetsredovisningar vid framtida steg kommer att diskuteras i första hand på principnivå.